

ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞU

Her Yönüyle - Herkes İçin

Editörler

Prof. Dr. Fevziye TOROS

Prof. Dr. Şükrü TORUN

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Kapak Çizimi
978-625-7496-66-7	Irmak TORUN
Kitap Adı	Sayfa ve Kapak Tasarımı
Özgül Öğrenme Bozukluğu	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Editörler	Yayıncı Sertifika No
Prof. Dr. Fevziye TOROS ORCID iD 0000-0001-5402-9157	47518
Prof. Dr. Şükrü TORUN ORCID iD 0000-0002-4351-578X	Baskı ve Cilt
	Göktuğ Ofset
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	EDU026020
	DOI
	10.37609/akya.712

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Özgül Öğrenme Bozukluğu (ÖÖB); bireyin yaş, zekâ düzeyi ve sunulan eğitim olanaklarına oranla okuma, yazma ve matematik alanlarında akranlarına göre beklentinin altında bir öğrenme performansı göstermesi ile karakterize, okul çağındaki çocukların önemli bir bölümünü etkileyen, nörolojik temelli evrensel bir sorundur. Nörobilim, psikoloji, özel eğitim, dil ve konuşma terapisi gibi disiplinlerce yürütülen çok yönlü bilimsel çalışmalar, ÖÖB ile ilgili birçok soruyu yanıtlama yolunda önemli aşamalar kaydetmiş ve ÖÖB yönetimine disiplinler arası kanıt temelli bakış açısını oldukça genişletmiş bulunmaktadır.

Alanında yetkin akademisyenler, araştırmacılar ve uzmanlardan oluşan güçlü bir yazar kadrosunun büyük emekleriyle oluşan bu kitapta, ÖÖB ile ilgilenen geniş bir kesim için önem taşıdığına inandığımız temel ve güncel bilgileri kapsayıcı bir yaklaşımla aktarmak istedik. İçerik oluştururken, esas olarak ÖÖB'nin nasıl geliştiğine, nasıl tanılandığına, daha etkili müdahalelerin hangi temeller üzerinde ve nasıl bir örüntü içinde yapılandırılabileceğine ilişkin son bilgileri paylaşmayı amaçladık. Günümüzde giderek daha fazla önem kazanan nörobiyolojik ve bilişsel süreçlere ve dil temelli bozukluklar, dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu, dışa ve içe yönelim sorunları, gelişimsel koordinasyon bozukluğu ve otizm spektrum bozukluğu gibi konulara ÖÖB penceresinden bakmaya çalıştık.

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de ÖÖB'nin odak kategorisi olan disleksi yanında, diskalkuli ve disgrafi'ye yönelik pratik yaklaşımlar da içeren bu kitapta, başta öğretmenler ve ebeveynler olmak üzere tüm ÖÖB paydaşları için sıralanan önerilerin somut örneklerle desteklenerek ilham verici, yol gösterici ve bu çok bileşenli bozukluğun yönetimini kolaylaştırıcı olmasına özen gösterdik.

Bilgi ve deneyimlerini cömertçe paylaşan tüm değerli yazarlarımıza paha biçilmez katkıları tek tek teşekkür ediyoruz. Ortak bir özveri ürünü olan bu kitabın, başta ÖÖB adayı ve ÖÖB tanılı güzel çocuklarımız olmak üzere; özellikle ilgili disiplinlerden kendini bu alanda geliştirmek isteyen öğrenciler için, öğretmenler, uzmanlar, akademisyenler, ebeveynler, okul yöneticileri ve politika yapıcılar için, kısacası, ÖÖB ile yolu kesişen herkes için faydalı olmasını diliyoruz.

Kitabımızı,

Ben, bana her zaman destek olan kızım Mihriban Sude TOROS'a,

Ben de ilham kaynağım olan oğlum Tuna Torun ve kitabımızın kapak tasarımını yapan kızım Irmak Torun'a armağan ediyoruz. ONLAR OLMASAYDI BIZDE BU MOTİVASYON DA OLMAZDI..

Prof. Dr. Fevziye TOROS

Prof. Dr. Şükrü TORUN

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Özgül Öğrenme Bozukluğunun Tarihçesi.....	1
Özge METİN	
Ezgi EYNALLI GÖK	

BÖLÜM 2

Özgül Öğrenme Bozukluğunun Yaygınlığı.....	9
Müge BEĞENİLMİŞ	

BÖLÜM 3

Özgül Öğrenme Bozukluğunun Nörobiyolojik Temelleri.....	15
Şükrü TORUN	

BÖLÜM 4

Özgül Öğrenme Bozukluğunda Tanı ve Değerlendirme Süreci.....	31
Sevcan KARAKOÇ	

BÖLÜM 5

Özgül Öğrenme Bozukluğunda Erken Tanılama.....	41
Cevriye ERGÜL	
Çağla ÖZGÜR YILMAZ	

BÖLÜM 6

Özgül Öğrenme Bozukluğunun Nöropsikolojik Testlerle Değerlendirilmesi.....	53
Atanur AKAR	

BÖLÜM 7

Özgül Öğrenme Bozukluğunun İşaretleri ve Belirtileri.....	63
Güneş TURHAN	

BÖLÜM 8

Özgül Öğrenme Bozukluğu Tanısında Dil ve Konuşma Becerilerinin Değerlendirilmesi.....	87
Ahmet KONROT	
Şaziye SEÇKİN YILMAZ	

BÖLÜM 9

Özgöl Öğrenme Bozukluğu Türleri.....	97
Şükrü TORUN	
Şaziye SEÇKİN YILMAZ	

BÖLÜM 10

Özgöl Öğrenme Bozukluğu ve Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu.....	105
Muhammed Emin TAN	
Gülen GÜLER AKSU	

BÖLÜM 11

Özgöl Öğrenme Bozukluğu ve Dışa Yönelim Sorunları.....	111
Tunahan KURUKAHVECİ	
Gülen GÜLER AKSU	

BÖLÜM 12

Özgöl Öğrenme Bozukluğu ve İçe Yönelim Sorunları.....	115
Şeyma KELEŞ	

BÖLÜM 13

Özgöl Öğrenme Bozukluğu ve Tik Bozuklukları.....	121
Özge METİN	
Emine ÇÖMEZ	

BÖLÜM 14

Gelişimsel Koordinasyon Bozukluğu.....	139
Şükrü TORUN	

BÖLÜM 15

Özgöl Öğrenme Bozukluğu ve Otizm Spektrum Bozuklukları.....	145
Özge METİN	
Dilek ALTUN VARMIŞ	

BÖLÜM 16

Özgöl Öğrenme Bozukluğunun Ev ve Okul Ortamına Etkileri.....	169
Emre ÖZDEMİR	

BÖLÜM 17

Özgöl Öğrenme Bozukluğu Olan Bireylerin Yasal Hakları Nelerdir ?.....	183
Nermin Özge BÖKE	

BÖLÜM 18

Özgül Öğrenme Bozukluklarında İlaç Tedavisinin Yeri.....187
Fevziye TOROS

BÖLÜM 19

Özgül Öğrenme Bozukluğu Yönetimi ve Tedavi Yaklaşımları.....191
Macid Ayhan MELEKOĞLU

BÖLÜM 20

Öğrenme Bozukluğu Yönetimi ve Tedavi Yaklaşımları Dil ve Konuşma Terapisi Uygulamaları.....197
Şaziye SEÇKİN YILMAZ
Ahmet KONROT

BÖLÜM 21

Özgül Öğrenme Bozukluğuna Yönelik Psikoeğitsel Müdahaleler.....203
Gülsen ERDEN
Cihat ÇELİK

BÖLÜM 22

Öz Düzenleyici Öğrenme ve Metabilşsel Eğitim Uygulamaları.....231
Esra GÜVEN

BÖLÜM 23

Üstünlük ve Yetersizlik Birlikteliği: İki Kere.....245
Oya GÜNGÖRMÜŞ ÖZKARDEŞ

BÖLÜM 24

Çocukluktan Yetişkinliğe Disleksi.....281
Oya GÜNGÖRMÜŞ ÖZKARDEŞ

BÖLÜM 25

Gelişimsel Dil Bozukluğu.....299
İlknur MAVİŞ
Semra SELVİ BALO
Eren BALO

BÖLÜM 26

Özgül Öğrenme Bozukluğu Belirtileri Gösteren Çocuklarda Zeka Faktörü.....313
Cihat ÇELİK

BÖLÜM 27

Özgül Öğrenme Bozukluğu Olan Çocukların Öğretmenlerine Yönelik Öneriler.....327
Macid Ayhan MELEKOĞLU

BÖLÜM 28

Yazı Yazma (Disgrafi) Sorunlarına Yönelik Öneri 335
F. Nur AKÇIN

BÖLÜM 29

Matematik (Diskalküli) İle İlişkili Sorunlara Yönelik Öneriler 377
Yılmaz MUTLU
Ali Fuad YASUL

BÖLÜM 30

Matematik (Diskalküli) İle İlişkili Sorunlara Yönelik Ev İçi Uygulama Önerileri.....389
Yılmaz MUTLU
Emir Feridun ÇALIŞKAN

BÖLÜM 31

Yürütücü İşlev Sorunlarına Yönelik Öneriler.....399
Belgin ÜSTÜN GÜLLÜ
Didem Behice ÖZTOP
Şükrü TORUN

BÖLÜM 32

Özgül Öğrenme Bozukluğu Olan Çocukların Ebeveynlerine Yönelik Öneriler 407
Feride Özlem ELAGÖZ
Şüheda BALTEPE

BÖLÜM 33

Sınıf Yönetimine Yönelik Genel Öneriler 469
Ufuk KOCATEPE AVCI
Atilla BIRDİR

BÖLÜM 34

Ev Ödevleriyle İlişkili Organizasyon Güçlükleriyle Başa Çıkma: Ebeveyn Desteği Nasıl 479
Ozan KAYAR

BÖLÜM 35

Okul Dönemi Çocuklarında Düşük Benlik Saygısı İle İlişkili Risk Etmenleri:
Ebeveyn Desteği Nasıl Olmalı ?.....513
Ozan KAYAR

YAZARLAR

Glсен ERDEN

Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih
Coğrafya Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Klinik
Psikoloji AD.
ORCID iD: 0000-0002-7596-9479

Cevriye ERGÜL

Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Fakültesi, zel Eğitim Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-6793-6469

Oya GNGRMŐZKARDEŐ

Prof. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve
Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Ahmet KONROT

Prof. Dr., Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölüm
BaŐkanı
ORCID iD: 0000-0002-0196-7243

İlknur MAVİŞ

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3924-1138

Macid Ayhan MELEKOğLU

Prof. Dr., EskiŐehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi zel Eğitim Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-9933-5331

Fevziye TOROS

Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Psikiyatri AD BŐk.
ORCID iD: 0000-0001-5402-9157

Şükrü TORUN

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü
ve Anadolu Üniversitesi TDAM Nrokreatif
Müzik Terapi nitesi
ORCID iD: 0000-0002-4351-578X

F. Nur AKÇİN

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim
Fakültesi, zel Eğitim Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3613-8688

Sevcan KARAKOÇ

Doç. Dr., Çocuk ve Genç Psikiyatristi DođuŐ
niversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji
Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2778-9174

Yılmaz MUTLU

Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi,
Matematik ve Fen Bilimleri Bölümü,
Matematik Eğitimi
ORCID iD: 0000-0002-4265-856X

Didem Behice ÖZTOP

Doç. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk ve Ergen Psikiyatri AD
ORCID iD: 0000-0003-3189-2112

Atanur AKAR

Dr. Öğr. Üyesi Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-3117-5212

Emir Feridun ÇALIŞKAN

Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, zel Eğitim Bölümü zel
Yetenekliler Eğitimi
ORCID iD: 0000-0002-0650-896X

Cihat ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Medipol Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-6495-6253

Gülen GÜLER AKSU

Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
AD.
ORCID iD: 0000-0001-9555-3916

Esra GÜVEN

Dr. Öğr. Üyesi, Başkent Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-1199-902X

Özge METİN

Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları AD
ORCID iD: 0000-0003-1702-7958

Şaziye SEÇKİN YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi
Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-0488-9639

Ali Fuad YASUL

Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü
Özel Yetenekliler Eğitimi
ORCID iD: 0000-0001-7537-4291

Ezgi EYNALLI GÖK

Uzm. Dr., Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Polikliniği
ORCID iD: 0000-0002-3869-5712

Dilek ALTUN VARMIŞ

Uzm. Dr., Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh
Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniği
ORCID iD: 0000-0001-5968-4740

Muhammed Emin TAN

Uzm. Dr., Kırşehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Atilla BİRDİR

Uzm. Dr., Çocuk ve Genç Psikiyatristi
ORCID iD: 0000-0002-4009-3470

Belgin ÜSTÜN GÜLLÜ

Dr., Düzce Üniversitesi, Fen Edebiyat
Fakültesi Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-7093-3883

Ozan KAYAR

Dr. Arş. Gör. Çankırı Karatekin Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-1269-3719

Tunahan KURUKAHVECİ

Arş. Gör. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
AD.
ORCID iD: 0000-0003-1702-7958

Çağla ÖZGÜR YILMAZ

Arş. Gör., Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Özel Eğitim Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-1279-8967

Eren BALO

Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-4215-0192

Emine ÇÖMEZ

Arş. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları AD
ORCID iD: 0000-0002-8378-3922

Feride Özlem ELAGÖZ

Arş. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-6646-070X

Şeyma KELEŞ

Arş. Gör. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
AD.
ORCID iD: 0000-0002-2494-7384

Semra SELVİ BALO

Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3144-5179

Emre ÖZDEMİR

Uzman Klinik Psikolog Kocaeli Büyükşehir
Belediyesi
ORCID iD: 0000-0003-4999-2656

Ufuk KOCATEPE AVCI

Klinik Psikolog, Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat
Fakültesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-4501-8197

Şüheda BALTEPE

Psikolog
ORCID iD: 0000-0002-7554-9642

Müge BEĞENİLMİŞ

Psikolog, Özel Mersin Bogaziçi Aile Danışma
Merkezi
ORCID iD: 0000-0002-1574-6994

Güneş TURHAN

Psikolog, AD-IP Akademi Danışmanlık
ORCID iD: 0000-0002-2870-3512

Nermin Özge BÖKE

Avukat, Mersin Barosu